

Тема: Мелодія як засіб художньої музичної виразності

Аналіз мелодичної виразності твору Дж. Перголезі «Арія» (збірник творів педагогічного репертуару 5-6 класів М. Музыка, 1968)

Відомо, що провідна роль у музичному мистецтві належить її *мелодичному* джерелу.

Сама назва зазначеного музичного твору засвідчує його мелодичну вокальну основу (*aria* (іт.) – повітря, дихання), що вимагає від виконавця навичок пластичного, безперервного об'єднання музичних звуків у виразну інтонаційну складову музичної думки. Авторська ремарка – *Andante cantabile sempre molto legato* – саме це й підтверджує.

До певної міри «бревність» в організації мелодичної лінії створює внутрішню безперервну енергію руху без поспіху, уникаючи скандування четвертних тривалостей при зміні напрямку руху смичка, що, зазвичай, можна спостерігати у виконанні цього твору учнями.

Перша інтонація (початок **першої фрази**), яка має затактову (ямбічну) структуру і мотивне зерно якої складають звуки тонічного тризвука ре мінора з повторним оспівуванням квартового тону («ламентні» півтони), розгортається наступним кроком на кварту вгору та поверненням вниз через прохідні тони. Октавний діапазон першої інтонації сприяє створенню, наповненню звукового простору.

Наступна друга інтонація, завершуючи першу фразу, активізує розвиток мелодичної лінії завдяки її заповненню рухом вісімок разом із триольним рухом та мелодичним кроком на терцію і квінту із наступним пластичним поверненням рухом вниз через увідний тон у тоніку.

Друга фраза – «віддзеркалення» першої (8+8) – завершує перше речення у нюансі *p*.

Друге речення (10+11) – кульмінаційний розділ твору – зберігаючи затактову мелодичну структуру, відрізняється від першого речення рішучим вольовим, схвильованим характером першої інтонації, що підкреслює не лише її ритмічна відмінність (♩ | ♩ .♩), а й Фа мажор та повторення широких інтервальних «злетів» на ч.5 і ч.8 у нюансі *f*.

Друга інтонація другого речення – повторення другої інтонації першої фрази першого речення – отримує цілком логічне продовження синкопованим «втручанням» двічі повтореним поступальним рухом октавного тетра хорда *crescendo* нагору (ре мінор) створює емоційне напруження з різницею у

динамічному співставленні *f* і *p* (друга фраза другого речення) із наступним вгамуванням попереднього емоційного напруження завдяки м'якому «жовзаючому»

завершенні низхідного руху, у співставленні вісімок і триоль .

Остання (заклучна) інтонація вирізняється спокійними мелодичними кроками, основа яких – витримані звуки (♩) тонічного тризвука ре мінора, які завершують музичний твір логічним підсумком «танучого» звучання.

p